

5. Závěr

Sídelní struktura v Olomouckém kraji odráží dlouholetý historický, demografický, společenský a ekonomický vývoj kraje. Horské oblasti Jesenicka a Šumperska mají daleko nižší hustotu osídlení než jižnější část kraje. Můžeme k nim přiřadit i správní obvod ORP Konice. Krajské město Olomouc s více než 100 tis. obyvateli je přirozeným centrem vzdělanosti, společenského života, zdravotní péče, průmyslové výroby a dopravní spojnicí s ostatními oblastmi.

Demografický vývoj vykazoval podobné tendence jako v celé České republice. Počet obyvatel se během pěti sledovaných let snížil téměř ve všech správních obvodech. Počet narozených dětí byl nižší než počet zemřelých a docházelo k vystěhování obyvatelstva. Průměrný věk obyvatel vzrostl ve všech správních obvodech. Počet dětí oproti počtu osob starších 65 let klesal a na konci roku 2005 ve třech správních obvodech převýšil počet seniorů počet dětí do 15 let. V následujících letech se sice očekává více narozených dětí, ale také odchod do důchodu čeká silné poválečné ročníky. Další demografické ukazatele měly ve sledovaných letech přibližně stejný vývoj ve všech správních obvodech. Počet sňatků stagnoval, zvyšoval se počet rozvodů, klesal počet potratů, docházelo k dalšímu vystěhování obyvatelstva a k přistěhování cizinců.

Pro sledování ekonomického vývoje v jednotlivých správních obvodech máme poměrně malý počet ukazatelů. Na jejich hodnotách se ukazuje výsadní postavení správního obvodu Olomouc a případně ještě správních obvodů velkých měst. V ekonomické oblasti naopak zaostává Konicko. V registru ekonomických subjektů Olomouckého kraje více než čtvrtina subjektů sídlí ve správním obvodu Olomouc, k nárůstu došlo na Jesenicku. Zemědělskou výrobu silně ovlivňují rozdílné geografické a klimatické podmínky kraje. Sever s homatými Jeseníky vytváří více příležitostí pro lesnickou činnost, úrodná Haná je zaměřena na intenzivní rostlinnou výrobu. Průmyslovou výrobu můžeme posoudit pouze podle několika zjištěných ukazatelů za místní jednotky podniků s více než 20 zaměstnanci. Nejlepší hodnocení měl správní obvod Olomouc s největším počtem zaměstnanců i produkcí. Nejvyšší mzdy byly vykázány ve správních obvodech Mohelnice a Olomouc. Produkce na jednoho zaměstnance byla nejvyšší ve správním obvodu Uničov. Budování průmyslových zón, dostatek kvalifikovaných pracovních sil v regionu i budování dopravního spojení by mělo přispět k nárůstu průmyslové výroby. Stavebnictví patří k rozvíjejícím se odvětvím. Stavební firmy sídlící v kraji vykazovaly vysoký růst produktivity práce. Podle správních obvodů můžeme hodnotit počty dokončených bytů, největší počet na 1 000 obyvatel v hodnoceném období zaznamenal správní obvod Litovel, následovaný Olomoucí a Prostějovem, nejmenší intenzita bytové výstavby byla zjištěna na Šumpersku. V letech 2001 až 2005 se zvyšoval počet automobilů na silnicích, silniční síť se rozšířila o 8 km dálnice na jihu kraje. Stoupajícím dopravním potřebám neodpovídá kvalita silnic a také dopravní spojení se severem kraje je nedostatečné. Turisticky vyhledávanou oblastí jsou Jeseníky, kde docházelo v hodnoceném období ke zvyšování kapacit zařízení cestovního ruchu. Ostatní oblasti kromě Olomouce zaostávají v rozvoji cestovního ruchu.

Zabezpečení sociálních potřeb občanů kraje můžeme posuzovat podle několika ukazatelů. Většina z nich byla zjištěna v rámci Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Vybavenost bytů se oproti situaci při sčítání v roce 1991 zvýšila, ekonomická aktivita obyvatelstva poklesla, z kraje vyjíždí více osob za prací než dojíždí (s výjimkou správních obvodů Olomouc a Mohelnice). Míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji patří mezi nejvyšší, ale kromě Jesenicka a dalších tří obvodů se snižuje počet uchazečů o práci. Ve školství celorepublikově docházelo ke snižování počtu dětí ve školách a tím i ke snižování počtu škol. Snížil se počet základních škol i učilišť, zvýšil se počet studentů gymnázií a středních odborných škol. Zlepšuje se zdravotní péče a roste počet zařízení sociální péče. Kriminalita je v kraji nižší, dobrá situace byla ve správních obvodech Zábřeh, Mohelnice a Uničov.

Z hlediska životního prostředí se jeví situace jako nejlepší na Jesenicku a Šumpersku, kde byly největší rozlohy chráněných území a nejnižší hodnoty naměřených emisí škodlivých látek. Na druhou stranu oba správní obvody mají špatnou polohu vůči vytvořeným rozvojovým oblastem a horší dopravní dostupnost.

Z výpočtu syntetických ukazatelů pro hodnocení postavení jednotlivých správních obvodů vyplývá, že nejhorší pozici v demografickém a ekonomickém prostředí a také v souhrnném hodnocení oblastí infrastruktura, poloha, dostupnost a životní prostředí měl v hodnoceném období správní obvod Konice. Nejlepší příčku v uvedených prostředích obsadil správní obvod Olomouc. Nejhorší pozice v sociálním prostředí patřila Šumperku a nejlepší správnímu obvodu Prostějov. Největší rozdíly mezi hodnocenými oblastmi byly vypočteny v ekonomickém prostředí. Rozdíl mezi nejlepší a nejhorší známkou dosáhl 2,60 stupňů. Nejmenší rozdíly byly mezi jednotlivými správními obvody ORP v oblasti infrastruktura, poloha, dostupnost a životní prostředí (1,26), malý rozdíl byl i u sociálního prostředí (1,80). Rozdíl mezi prvním a posledním správním obvodem v demografickém prostředí činil 2,05 stupně.